

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«Затверджую»
Ректор СНАУ,
академік НААН України
В.І. Ладика
12 **2019 р.**

ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ З ТОПОГРАФІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни підготовки бакалаврів

Спеціальність 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Розроблена та внесена: кафедрою акушерства та хірургії факультету ветеринарної медицини
Сумського національного аграрного університету

Розробники програми: Краєвський А.Й., д.вет.н., професор
Лазоренко А.Б., к.вет.н., доцент
Стоцький О.Г., к.вет.н., доцент
Чекан О.М., к.вет.н., доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Піхтірєва А.В., к.вет.н., доцент кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології Сумського НАУ
2. Ассорі О.Ю., директор ДП «Сумська біофабрика»

Обговорено :

На засіданні навчально-методичної ради факультету ветеринарної медицини
“ 4 ” 11 2019 року, протокол № 2

На засіданні методичної ради СНАУ,
“ 9 ” 12 2019 року, протокол № 3

Рекомендовано до затвердження
за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
Вченою радою СНАУ « 23 » 12 2019 року, протокол № 6

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Оперативна хірургія з топографічною анатомією» складена відповідно до підготовки магістрів спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поглиблення і узагальнення теоретичних знань і практичних навичок у галузі діагностики, лікування та профілактики хірургічної патології тварин.

Міждисциплінарні зв'язки:

№	Перелік дисциплін, які забезпечують вивчення даної дисципліни у межах програми	Період вивчення, курс/семестр	Кафедра
	Анатомія тварин	1/1,2	Анатомії, нормальної та патологічної фізіології
1.	Фізіологія тварин	2/1,2	Анатомії, нормальної та патологічної фізіології
2.	Патологічна фізіологія	2/3,4	Анатомії, нормальної та патологічної фізіології
3.	Оперативна хірургія з топографічною анатомією	2,3/4,5	Акушерства та хірургії
4.	Патологічна анатомія	2/3,4	

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Фізіологія розмноження самок. Введення в дисципліну. Фізіологія розмноження самок. Організація штучного осіменіння тварин і птиці.

Змістовий модуль 2. Фізіологія і патологія вагітності і родів. Запліднення і його суть. Фізіологія вагітності. Патологія вагітності. Фізіологія родів і післяродового періоду.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

- 1.1. Метою є формування системи спеціальних теоретичних знань і практичних навичок з проведення хірургічних операцій у тварин.
- 1.2. Основними завданнями вивчення теоретичних основ і технічних навичок хірургічного оперування тварин з урахуванням анатомо-топографічних особливостей ділянок тіла.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: **знати:** топографічні особливості і техніку кастрації самців (жеребців, бугаїв, кнурів), операцій на яєчниках та матці, оварієктомії свинок, операцій на статевому члені та крайній плоті, операцій в ділянці чоловічої промежини, операцій на сечостатевих органах, оперативної підготовки пробників, операцій на кінцівках, операцій на вимені та дійках.

вміти: виконувати кастрацію самців, оварієктомію самок, видаляти пухлини на статевому члені, проводити операції при вивороті препуцію, при фімозі та парафімозі, ампутацію статевого члена, виконувати уретротомію, підготовку бугаїв-пробників, екзартикуляцію III фаланги та ампутацію пальця, ушивання ран діжок.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться годин, кредитів ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Операції на сечостатевих органах.

Тема 1. Операції на препуціальному мішку, статевому члені, в ділянці промежини і на органах тазової порожнини. Підготовка самців-пробників. Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія статевого члена самців. Резекція персистувальної вуздечки статевого члена в бугая. Резекція препуціального мішка при його пролапсі в бугая. Екстирпація новоутворень на статевому члені в бугая. Операція в разі розриву білкової оболонки (гематоми або "перелому") статевого члена в бугая. Ампутація статевого члена в коня. Резекція "манжетки" при парафімозі в коня. Показання для підготовки самців-пробників, фіксація й знеболювання. Методи підготовки самців-пробників. Техніка операції у різних видів самців сільськогосподарських тварин. Операції на молочній залозі. Кесарів розтин. Ампутація матки в суки й кішки. Операції в ділянці промежини. Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія ділянки промежини. Розтин сечостатевого каналу (уретротомія). Утворення штучної нориці сечостатевого каналу (уретростомія). Операції на сечовому міхурі. Анатомотопографічні дані. Пункція і розтин сечового міхура (цистотомія) у великих і дрібних тварин. Операції в ділянці ануса й прямої кишки. Анатомотопографічні дані таза і органів тазової порожнини. Резекція прямої кишки. Операції в разі аномалій розвитку ануса і прямої кишки.

Тема 2. Кастрація самців і самок. Кастрація самців. Мета кастрації. Показання і протипоказання до кастрації. Анатомотопографічні дані. Оптимальний вік тварин для здійснення кастрації. Дослідження і підготовка тварин до кастрації. Фіксація, знеболювання. Організація масової кастрації в умовах господарства. Характеристика

хірургічних методів кастрації: кривавий (відкритий і закритий способи) і безкровний (перкутанний). Техніка кастрації різних видів самців. Особливості кастрації крипторхидів. Післякастраційні ускладнення (ранні і пізні), попередження та усунення. Кастрація самок. Мета кастрації. Показання і протипоказання до кастрації самок. Кастрація свинок.

Модуль 2. Операції на кінцівках.

Змістовий модуль 1. Операції на кінцівках.

Тема 3. Операції на кінцівках. Грудна кінцівка. Анатомотопографічні дані грудної кінцівки коня та великої рогатої худоби. Провідникова анестезія нервів грудної кінцівки коней та великої рогатої худоби. Поняття про невректомію. Загальні відомості про будову суглобів, бурс і сухожилкових піхв та про їх пункцію. Екстирпація підшкірної ліктьової бурси у коней і прекарпальної бурси у великої рогатої худоби. Тенотомія і резекція сухожилка глибокого згинача пальця в коня. Екзартикуляція третьої фаланги пальця у великої рогатої худоби. Екстирпація мозолистого потовщення шкіри склепіння міжкопитцевої щілини. Ампутація пальця у великої рогатої худоби. Тазова кінцівка. Анатомотопографічні дані. Раціональні розрізи в сідничній ділянці і ділянці стегна. Провідникова анестезія нервів. Десмотомія медіальної прямої зв'язки колінної чашки. Екстирпація підшкірної п'яtkової бурси у коней. Операції в разі шпату. Операції на хвості. Остеосинтез. Ендоскопія й щадні методи хірургічної терапії. Методи остеосинтезу. Методи ендоскопії. Ампутація і резекція крил у курчат, качат, індичат, гусенят.

3. Рекомендована література

1. Загальна ветеринарна хірургія / І.С. Панько, В.М. Власенко, М.В. Рубленко та ін.; за ред. І.С. Панько (видання друге, доп. і перероб.) – Біла Церква: Білоцерківський державний аграрний університет, 2008. – 328 с.
2. Загальна ветеринарна хірургія / І.С. Панько, В.М. Власенко, В.Й. Іздепський та ін. - Біла Церква: БДАУ, 1999. – 264.
3. Загальна ветеринарно-медична хірургія / В.Б. Борисевич, Б.В. Борисевич, О.Ф. Петренко, Н.М. Хомин : за редак. В.Б. Борисевича, – К.: Науковий світ, 2001. – 274 с.
4. Спеціальна ветеринарна хірургія / І.С. Панько, В.М. Власенко, А.А. Гамота та ін.; за ред. І.С. Панько. - Біла Церква: БДАУ, 2003. – 416 с.
5. Частная ветеринарная хирургия / Б.С. Семенов, А.В. Лебедев, А.Н. Елисеев и др. Под ред. Б.С. Семенова и А.В. Лебедева. – М.: Колос, 1997. – 496 с.
6. Борисевич В.Б., Борисевич Б.В. та ін. Ветеринарно-медична офтальмологія: Навчальний посібник / За ред. В.Б. Борисевича. – К.: Арістей, 2006. – 212 с.
7. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Ветеринарна анестезіологія. – Біла Церква, 2003. – 336 с.
8. Ветеринарна ортопедія: хвороби копит і копитаць: Посіб. для студ. аграр. закл. Освіти І-IV рівня акредитації зі спец. «Ветеринарна медицина» / В.Б. Борисевич, Б.В. Борисевич, О.Ф. Петренко, Н.М. Хомин – К.: ДІА, 2007. – 136 с.
9. Іздепський В.Й., Стоцький О.Г., Харенко М.І. та ін. Фізіотерапія при незаразних хворобах тварин. – Суми, 2006. – 132 с.

10. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика, комплексна терапія / А.А. Гамота, В.І. Завірюха, Я.Г. Крупник, А.Р. Мисак. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2007. – 168 с.
11. Хирургические болезни сельскохозяйственных животных / К.И.Шакалов, И.А.Калашник, В.А.Лукьяновский и др. М.:Агропромиздат, 1987.
12. <https://library.snau.edu.ua>
13. <https://www.acvs.org/veterinary-surgery-journal>

4. **Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, іспит**
5. **Засоби діагностики успішності навчання – екзаменаційні білети**